ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ЕЛАБУЖСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН		ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛАБУГА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

03.12.2021 № 1686

Алабуга муниципаль районы Башкарма комитетының «2019-2024 елларга Алабуга муниципаль районында һәм урта эшкуарлыкны үстерү» 2019 елның13 маендагы 738 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Башкарма комитетының «2019-2024 елларга Алабуга муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү» 2019 елның елның 13 маендагы 738 номерлы карарына түбәндәге үзгәрешләр кертеп, «2019-2024 елларга Алабуга муниципаль районы кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү» муниципаль программасын яңа редакциядә расларга .
2. Алабуга муниципаль районы Финанс-бюджет палатасына
3. (Э.И. Садыйковага) әлеге максатларга җирле бюджетта каралган ассигнованиеләр чикләрендә программаны финанслауны тәэмин итәргә.
4. Әлеге карар рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга тиеш.
5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Алабуга муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенең икътисади үсеш буенча урынбасары Р.А. Мусаевка йөкләргә.

Җитәкче Л.Ф. Нургаянов

Татарстан Республикасы
Алабуга муниципаль районы
Башкарма комитетының
03.12.2021 ел № 1686
белән расланган карарына
кушымта

«2019-2024 елларга Алабуга муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү» муниципаль программасы

Муниципаль программаның паспорты.

Программаның исеме	«2019-2024 елларга Алабуга муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү» муниципаль программасы.
Программаның төп эшләүчеләре	Аабуга муниципаль районы Башкарма комитеты.
Программаның максаты һәм бурычы	Программаның максатлары: АМР проект идарәсе кертү; КУЭ субъектлары өчен «Үсеш инфраструктурасын» булдыру; эшкуарлыкның яңа эш башлаучы субъектларына комплекслы ярдәм күрсәтү; халык арасында эшмәкәрлекне популярлаштыру; КУЭ субъектлары компетенцияләрен арттыру; КУЭ субъектлары өчен акселерация программасын эшләү һәм гамәлгә кертү; Программаның бурычлары : яңа проектларда ихтыяҗларны ачыклау, перспектив юнәлешләрне һәм базар урынын билгеләү; эшмәкәрлек эшчәнлеген алып бару өчен шартлар яхшырту һәм шартлар тудыру; КУЭ субъектларының ташламалы финанслау программаларына информативлыгын һәм үтемлелеген тәэмин итү; эшмәкәрләрне җәлеп итү дәрәҗәсен күтәрү, бердәм эшлекле киңлек булдыру; авылда кооперация системасын үстерү.
Программаның максатчан индикаторлары һәм күрсәткечләре	Микъдар индикаторлары: -кече һәм урта эшкуарлык субъектлары санын арттыру; -кече һәм урта эшкуарлык белән шөгыльләнүчеләр санын арттыру; - КУЭ өлкәсендә уртача айлык хезмәт хакын арттыру; -кече һәм урта предприятиеләрнең әйләнешен арттыру; - тулаем территориаль продукт күләмендә кече һәм урта эшкуарлык субъектлары җитештерә торган товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) өлешен арттыру; - КУЭ субъектларыннан салымнар һәм башка мәҗбүри түләүләр күләмен арттыру; – КУЭ субъектлары экспортерларының өлешен арттыру, - кече һәм урта эшкуарлык субъектлары гына катнаша торган сатып алулар өлешен арттыру; - инвестицияләрнең гомуми күләмендә кече предприятиеләр инвестицияләре өлешен арттыру; - сыйфат индикаторлары: - Алабуга муниципаль районының КУЭ субъектларының эшлекле активлыгы индексын арттыру,

<table>
<tr><td></td><td>- КУЭ субъектларының бизнесны алып бару шартлары белән канәгатьлеген арттыру .</td></tr>
<tr><td>Программаны гамәлгә ашыру этаплары һәм вакыты (сроклары)</td><td>2019 - 2024</td></tr>
<tr><td>Программының башкаручылары</td><td>Алабуга муниципаль районы Башкарма комитеты</td></tr>
<tr><td>Финанслау күләме һәм чыганаклары</td><td>Финанслауның гомуми күләме җирле бюджет хисабына 950,0 мең сум. Еллар буенча:
<table>
<tr><th rowspan="2">Финанслау чыганагы</th><th colspan="6">Финанслау суммасы, млн. сум.</th></tr>
<tr><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th><th>2024</th></tr>
<tr><td>Җирле бюджет</td><td>160,0</td><td>160,0</td><td>160,0</td><td>160,0</td><td>160,0</td><td>160,0</td></tr>
<tr><td>Барлыгы</td><td>160,0</td><td>160,0</td><td>160,0</td><td>160,0</td><td>160,0</td><td>160,0</td></tr>
</table>
Финанслау күләме фаразланган характерда һәм ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.</td></tr>
<tr><td>Программаның үтәлешен контрольдә тоту</td><td>Алабуга муниципаль районы Башкарма комитеты</td></tr>
<tr><td>Программаны гамәлгә ашыруда төп нәтиҗә</td><td>-кече һәм урта эшкуарлык субъектлары санын арттыру;
-кече һәм урта эшкуарлык белән шөгыльләнүчеләр санын арттыру;
- кече һәм урта эшкуарлык өлкәсендә уртача айлык хезмәт хакын арттыру;
-кече һәм урта предприятиеләрнең әйләнешен арттыру;
- тулаем территориаль продукт күләмендә кече һәм урта эшкуарлык субъектлары җитештерә торган товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) өлешен арттыру;
- кече һәм урта эшкуарлык субъектларыннан салымнар һәм башка мәҗбүри түләүләр күләмен арттыру,;
– кече һәм урта эшкуарлык субъектлары экспортерларының өлешен арттыру;
- кече һәм урта эшкуарлык субъектлары гына катнаша торган сатып алулар өлешен арттыру;
- инвестицияләрнең гомуми күләмендә кече предприятиеләр инвестицияләре өлешен арттыру;
- Алабуга муниципаль районының кече һәм урта эшкуарлык субъектларының эшлекле активлыгы индексын арттыру;</td></tr>
</table>

	- кече һәм урта эшкуарлык субъектларының бизнесны алып бару шартлары белән канәгатьлеген арттыру.

I. Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенең тасвирнамәсе, проблемалар һәм аларны чишү юллары

Алабуга муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү программасы (алга таба – Программа) 2024 елга кадәр эшләнгән. Программа кече һәм урта эшкуарлыкны үстерүгә юнәлдерелгән чараларны үз эченә ала.

Программаны гамәлгә ашыру чорында мәгълүмати һәм матди ресурсларны консолидацияләү, үсеш нокталарын һәм өстенлекле юнәлешләрне билгеләү, хокукый актларга төзәтмәләр кертү, программаны нәтиҗәле гамәлгә ашыруга комачаулый торган административ киртәләрне бетерү гамәлгә ашырылачак, шулай ук программаның төп чараларын тормышка ашыру, кече һәм урта бизнеска ярдәм инфраструктурасын формалаштыру, кече һәм урта эшкуарлык субъектларының финанс һәм мәгълүмати ресурсларга үтемлелеген арттыру күздә тотыла.

1. Алабуга муниципаль берәмлегендә КУЭ үсеше проблемаларын бәяләү һәм Агымдагы ситуациягә анализ

Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү Алабуга муниципаль районы дәүләт сәясәтенең аерылгысыз өлеше һәм районның социаль-икътисадый үсешенең өстенлекле юнәлешләренең берсе булып тора.

2019-2024 елларга әлеге программаны эшләү һәм эшкуарлыкны үстерү буенча бурычларны программалы - максатчан ысул белән хәл итү зарурлыгы кайбер объектив факторларга бәйле:

1) Татарстан Республикасының социаль-икътисади үсеше фаразлары һәм программалары, Татарстан Республикасы норматив актлары белән билгеләнгән өстенлекле бурычлар белән программа максатларының һәм бурычларының үзара килешеп эшләү заруриЛыгы;

2) Татарстан Республикасында гамәлгә ашырыла торган кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өлкәсендә дәүләт сәясәте максатларына ирешүгә юнәлдерелгән чаралар исемлеген билгеләү, күрсәтелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын, шулай ук программада катнашу өчен субъектларга туры килергә тиешле критерийларны күрсәтүгә җаваплылык;

3) сәнәгать җитештерүе кимү һәм эшсезлек үсеше белән бәйле килеп туган катлаулы социаль-икътисади хәл;

4) программа чаралары комплексын эшләү һәм гамәлгә ашыру максаты белән кече һәм урта эшкуарлык проблемалары масштабы, катлаулылыгы һәм күптөрлелеге һәм аларны интеграцияләү кирәклеге;

5) төрле дәрәҗәдәге хакимият органнарының һәм дәүләтнеке булмаган оешмаларның, шул исәптән эшмәкәрләрнең иҗтимагый берләшмәләренең, эшкуарлар проблемаларын хәл итү өчен тырышлыкларын координацияләүне таләп итү;

6) Россия Федерациясенең төрле шәһәрләрендә кече эшкуарлыкка ярдәм итү һәм аны үстерү буенча муниципаль максатчан программаларны гамәлгә ашыруның уңай тәҗрибәсе булу.

Административ киртәләрне киметү һәм кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын үстерү хисабына бизнесны үстерү өчен уңай шартлар тудыру аша әлеге программа чаралары төп максатка ирешергә мөмкинлек бирәчәк.

Ачыкланган проблемаларны хәл итү кече һәм урта эшкуарлык субъектлары ресурсларын, Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең федераль органнары, Татарстан Республикасы Хөкүмәте һәм Алабуга муниципаль районы мөмкинлекләрен җәлеп итеп системалы якын килү кысаларында гына мөмкин. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итүгә бюджет акчаларын куллану икътисадка бюджеттан тыш өстәмә инвестицияләр җәлеп итәргә, кече һәм урта бизнес мөмкинлекләрен банк кредитлары алуны арттырырга мөмкинлек бирәчәк. Яшьләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә җәлеп итү, кадрлар потенциалын саклап калу өчен тулаем төбәк һәм аерым муниципаль берәмлекләр дәрәҗәсендә кадрлар әзерләүнең комплекслы программасын гамәлгә ашыру зарур.

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларының инновацион активлыгын, аларның сәнәгать кластерлары кысаларында эре сәнәгать предприятиеләре белән интеграциясен стимуллаштыру бары тик федераль һәм региональ дәүләт хакимияте органнары ресурсларын һәм мөмкинлекләрен җәлеп итү шартларында гына мөмкин.

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларының һәм хакимият органнарының ресурсларын һәм мөмкинлекләрен берләштерү кече һәм урта бизнес өчен актуаль булган проблемаларны комплекслы хәл итәргә һәм икътисадның бу секторы үсешен тәэмин итәргә мөмкинлек бирә.

Кече һәм урта эшкуарлык проблемаларын нәтиҗәле хәл итү өчен озак вакытлы финанс ресурсларын алуда, инновацион технологияләрне һәм продукцияне үзләштерүдә, кадрлар әзерләүдә, яңа эш башлаучы эшкуарларны офис мәйданчыклары һәм старт капиталы белән тәэмин итү мәсьәләләрен хәл итүдә, бер үк вакытта ярдәм күрсәтүне тәэмин итү өчен комплекслы якын килү кирәк. Әлеге Программа, нәкъ комплекслы якын килүне гамәлгә ашыру өчен юнәлдерелгән.

Кече һәм урта эшкуарлык эшчәнлеге күрсәткечләре, шул исәптән АМР шәхси эшкуарларының күрсәткечләре турында мәгълүмат түбәндә китерелгән:

Сан күрсәткечләре:

№ т/б	**Күрсәткечләр**	Үлчәү /берәм.	01.01 2017 елга	01.01 2018 елга	01.07 2018 елга	01.07 2019 елга	01.01 2020 елга	01.01. 2021 елга (фараз)
1	Барлыгы кече һәм урта предприятиеләр, шәхси эшкуарлар саны, шул исәптән	берәмлек	3 668	3 462	3465	3248	2852	3026
	кече предприятиеләр		1 527	1 300	1 257	1212	1198	1213
	урта предприятиеләр		18	24	23	24	23	22
	шәхси эшкуарлар		2 123	2 138	2 185	2012	1631	1791

2	Шәхси эшкуарларны да кертеп, кече һәм урта предприятиеләр әйләнеше	млн. сум.	26 315	34 649	35856,5	31627,1	30994,5 (бәя)	31614,4
	кече предприятиеләр		20 239	20 654	27636	25518,7	21696,2	23154,4
	урта предприятиеләр		6 076	13 995	8220,5	6108,4	9298,3	8460
	шәхси эшкуарлар		-	-	-	-	-	-
3	Шәхси ээшкуарларны да кертеп, кече һәм урта эшкуарлык өлкәсендә мәшгуль кешеләрнең исемлек буенча уртача саны	кеше	8 260	8 682	7940	7636	7734	7750
	кече предприятиеләр		6 451	6 414	6473	6461	6262	6110
	урта предприятиеләр		1 809	2 268	1467	1175	1472	1640
	шәхси эшкуарлар		0	0	0	0	0	0
4	Кече һәм урта эшкуарлык өлкәсендә, шәхси эшкуарларны да кертеп, уртача айлык хезмәт хакы	мең сум.	18	19	21,1	20,5	22,3 (бәя)	22,4
	кече предприятиеләр		17,50	18,80	20,1	20,5	21,2	21,5
	урта предприятиеләр		22,15	26,64	28,6	32,9	33,0	33,1
	шәхси эшкуарлар		-	-	-	-	-	
5	АМР тулаем территориаль продукт күләме (ВТП)	млн. сум.	49857,5	58150,1	67944,2	71380,1	70472,8	77443,27
	КУЭның тулаем территориаль продуктында, шул исәптән ШЭ	%	24,1	25,4	23,1	22,8	22 (бәя)	22,4

Сыйфат күрсәткечләре:
1) «Татарстан Республикасы районнарында эшлекле климат индексы» аналитик хисабына таянып (тикшерү чоры – 2018 елның беренче яртыеллыгына,
Мәгълүматлар җыю методы:: тикшерү санын (катнаш методика: online + CATI)

Максатчан аудитория-КУЭ компанияләре вәкилләре (генераль директорлар һәм аларның урынбасарлары)

Тармак структурасын сайлап алу: сәүдә (33%), җитештерү (26%), хезмәт күрсәтү өлкәсе (41%) - бизнес күләме буенча сайлау структурасы: микро (78%), кече (18%), урта (4%)

Барлыгы сорау үткәрелгән: 8100 эшкуарлар ▪ География: Татарстан Республикасының 45 районы*) Татарстан Республикасында КУЭның эшлекле активлыгы индексының әһәмияте 43,3 (47,3 – 2017 еллар, кимү:4)

Кыскарту, финанслау мөмкинлегеннән тыш, барлык тикшерелгән компонентларда да күзәтелә.
2018 елга АМР күрсәткечләре:

Күрсәткечләр, компонентлар	2019		2018		Искәрмә	2017
	ТР буенча әһәмияте	ТР буенча әһәмияте	ТР буенча әһәмияте	АМР буенча әһәмияте		АМР буенча әһәмияте

Индекс:						
Эшлекле активлык индексы	43,1	40,3	43,3	47,2	Республика күрсәткечен нән 3,9- ка югарырак.	51,9
Компоненты:						
Эшлекле климат «компоненты» (бизнес алып бару шартларыннан канәгать булу)	-	-	37,1	45,5	Республика күрсәткечен нән 8.4 – кә югарырак	52,8
"Табыш" компоненты (табыш динамикасы)	-	-	38,4	47,2	Республика күрсәткечен нән 8.8 –гә югарырак	51,2
“Кадрлар" компоненты (Штатлар)	-	-	46,8	50,3	Республика күрсәткечен нән 3,5 - югарырак	58,5
«Финанслау алу мөмкинлеге» компоненты (банк кредитлары)	-	-	38,7	38,9	Республика күрсәткечен нән 0,2 – гә югарырак	35,2
«Инвестицияләргә әзерлек» (бизнесны киңәйтү) компоненты	-	-	51,0	53,1	Республика күрсәткечен нән 2,1 - югарырак	64,0

Ачыкланган проблемаларны хәл итү өчен смарт-максатлар формалаштыру:
1 нче максат: КУЭ һәм финанслауның башка чыганаклары өчен банк кредитларыннан файдалану мөмкинлеген арттыру, шул исәптән мөлкәти ярдәм күрсәтү.

Ачыкланган проблемаларны хәл итү өчен смарт-максатлар формалаштыру:
1 номерлы максат: кече һәм урта эшкуарлыкка һәм финанслауның башка чыганаклары өчен банк кредитларыннан файдалану мөмкинлеген һәм шул исәптән мөлкәти ярдәм күрсәтүне дә арттырыру.
2) Эшкуарлык проблематикасы (Татарстан Республикасы муниципаль районнарында эшлекле климатны өйрәнү, 2017 ел (Татарстан Республикасы Президенты каршындагы эшкуарлык Советы белән АК БАРС банк берлектә үткәрелде).
2.1. Татарстан Республикасында бизнес проблемалары (сезнең бизнесның кайсы өлкәсендә бүген проблемалар барлыкка килә?)
SWOT - ТРда бизнес үсешен анализлау:

Эчке мохит	**Көчле яклар:** тикшерү предметы булмаган	**Көчсез яклары:** 1. Финанслау алу белән проблемалар (36%); 2. Продукция һәм хезмәт күрсәтүләр сату проблемалары, шул исәптән реклама каналларына керү (34%); 3. Кадрлар җитешмәү (23%); 4. Эшләнмәгән эшлекле инфраструктура (22%)

Тышкы мохит	Мөмкинлекләр: тикшерү предметы булмаган	Янаулар: 1. Законнар һәм җайга салуның камил булмавы (41 %); 2. Административ каршылыклар (30%);

2.2. Татарстан Республикасында бизнес проблемалары (бүген сезнең бизнесның кайсы өлкәсендә проблемалар килеп чыга?)
Бизнес һәм җирле хакимият арасындагы мөнәсәбәтләрне ничек бәяләр идегез?
-Үсеш өчен уңай шартлар тудырыла (8%) яисә бизнесны үстерү өчен кулай шартларны хуплыйлар (17 %).
Хупламыйлар, әмма бизнесны үстерүгә комачауламыйлар да (36%).
- Мөгаен, бизнес үсешенә комачаулыйлар (17%)
- Бизнес үсешен кыенлаштыра (11%)
- Җавап бирергә авырсынам (10%)
2.3. Муниципаль хакимият ягыннан ярдәм соратып алу. ТОП-6:

2 нче максат: КУЭ продукциясен һәм хезмәтләрен сату каналларын булдыруга ярдәм күрсәтү;
3 нче максат: кадрлар ресурсларына һәм хезмәт базарындагы тәкъдимнәргә ихтыяҗ арасында дисбалансны минимальләштерү;
4 нче максат: эшлекле инфраструктураны үстерү;
5 нче максат: КУЭ компетенциясен күтәрү;
6 нчы максат: административ киртәләрне киметү;
7 нче максат: КУЭ белән хезмәттәшлекне арттыру. Коммуникацияләрне җәлеп итү һәм төзү;
8 нче максат: тендерларда һәм сатып алуларда катнашу буенча киртәләрне бетерү өчен шартлар тудыру;
9 нчы максат: стартапларга комплекслы ярдәм күрсәтү.

1.2. Икътисадның төрле секторларында КУЭ үсеше

Алабуга муниципаль районында эшчәнлек төрләре буенча шәхси эшкуарларны бүлү түбәндәгечә:

- эшкәртү производстволары – 4,9%,
- авыл хуҗалыгы-5,9%,
- сәүдә-38,5%,
- транспорт һәм элемтә – 20,8%,
- күчемсез мөлкәт белән операцияләр – 4%,
- төзелеш – 4,1%,
-һәм башкалар-21,8%.

Алабуга муниципаль районының кече эшкуарлык структурасы түбәндәге өлкәләр белән күрсәтелә:

- эшкәртү производстволары-13%,
- төзелеш-18%,
- сәүдә-27%,
- күчемсез мөлкәт белән операцияләр – 5%,
– авыл хуҗалыгы-1%,
- һәм башкалар-36%.

Алабуга муниципаль районының кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итүнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләгәндә, җитештерү секторына, мәгълүмати-коммуникацион технологияләр өлкәсендәге предприятиеләргә күбрәк игътибар бирергә, районның кече һәм урта предприятиеләренең инновацион активлыгына ярдәм итәргә һәм фән сыйдырышлы оешмалар өлешен арттырырга кирәк.

Сәнәгать кластерлары кысаларында эре сәнәгать предприятиеләре белән интеграцияләү максатларында Алабуга муниципаль районының кече һәм урта предприятиеләренең инновацион активлыгына һәм эре бизнеска чыгымнарны киметергә һәм үз продукциясенең сыйфатын камилләштерергә ярдәм итәргә кирәк. Кече һәм урта предприятиеләр потенциалыннан файдалану район икътисады структурасын диверсификацияләргә, Алабуга муниципаль районы предприятиеләре җитештерә торган продукциянең сыйфатын һәм ихтыяҗын арттырырга мөмкинлек бирә.

Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү Алабуга муниципаль районында урта сыйныфның тормыш дәрәҗәсен күтәрү, формалашу һәм тотрыклы социаль-икътисадый мохит булдыру шартларының берсе булып тора.

Шулай ук төбәк халкын эш белән тәэмин итү проблемасы да кискен тора. Үз бизнесында халыкның үзмәшгульлеген тәэмин итү эшсезлек проблемаларын хәл итүнең һәм төбәкнең кеше капиталы потенциалын гамәлгә ашыруның мөһим чыганагы булып тора.

Кече һәм урта эшкуарлыкның, шул исәптән АМР индивидуаль эшкуарларының тармак өлеше турында мәгълүмат түбәндә китерелгән:

Эшчәнлек төрләре	Үлчәү берәмлекләре	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Барлыгы икътисадый эшчәнлек төрләре буенча кече эшкуарлык *субъектлары исәпкә алынды*:	**берәмлек**	**973**	**1294**	**1300**	**1244**	**1237**	**1198**

Авыл, урман хуҗалыгы, ау, балыкчылык һәм балык үрчетү	берәмлек	22	33	27	24	22	26
Балык тоту, балык үрчетү	берәмлек	1			-	-	
Файдалы казылмалар чыгару	берәмлек	12	18	17	14	12	13
Эшкәртү производстволары	берәмлек	151	227	193	170	170	172
Электр энергиясе, газ һәм пар белән тәэмин итү; һава кондиционерлау	берәмлек			16	14	14	19
Электр энергиясе, газ, һәм су җитештерү һәм бүлү	берәмлек	18	22		-	-	
Су белән тәэмин итү; ташландык суларны агызу, калдыкларны җыю һәм утильләштерүне оештыру, пычраткычларны бетерү эшчәнлеге	берәмлек			11	12	14	10
Төзелеш	берәмлек	179	235	225	229	237	228
Күпләп һәм ваклап сату; автотранспорт чараларын һәм мотоциклларны ремонтлау	берәмлек	263	310	360	337	323	301
Транспортлау һәм саклау	берәмлек			131	134	140	130
Транспорт һәм элемтә	берәмлек	87	148		-	-	
Кунакханәләр һәм җәмәгать туклануы предприятиеләре эшчәнлеге	берәмлек	23	26	28	28	30	26
Мәгълүмат һәм элемтә өлкәсендә эшчәнлек	берәмлек			21	23	25	24
Финанс һәм иминият эшчәнлеге	берәмлек	12	12	12	-	12	8
Күчемсез милек белән операцияләр буенча эшчәнлек	берәмлек	150	205	70	-	66	61
Һөнәри, фәнни һәм техник эшчәнлек	берәмлек			76	-	76	82
Административ һәм өстәмә хезмәтләр	берәмлек			67	-	51	44
Дәүләт идарәсе һәм хәрби куркынычсызлыкны тәэмин итү; социаль тәэмин итү	берәмлек	1	-		-	1	3
Башка коммуналь, социаль һәм шәхси хезмәтләр күрсәтү	берәмлек	27	31		-	-	
Мәгариф	берәмлек	10	9	11	-	9	6
Сәламәтлек саклау һәм социаль хезмәт күрсәтү өлкәсендә эшчәнлек	берәмлек	17	18	19	-	18	21
Мәдәният, спорт, ял һәм күңел ачу өлкәсендә эшчәнлек	берәмлек			7	-	5	7
Башка төр хезмәтләр күрсәтү	берәмлек			9	-	12	13

Эшчәнлек төрләре	**Үлчәү берәмлекләре**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Төп дәүләт теркәү номеры булган (теркәлү узган) шәхси эшмәкәрләр-аларның	**берәмлек**	**2058**	**2138**	**2138**	**2154**	**2012**	**1631**

барысы да икътисадый эшчәнлек төрләре буенча:							
Авыл, урман хуҗалыгы, ау, балыкчылык һәм балык үрчетү	берәмлек	141	127	127	130	-	-
Файдалы казылмалар чыгару	берәмлек	1	2	2	1	-	-
Эшкәртү производстволары	берәмлек	115	105	105	112	-	-
Электр энергиясе, газ һәм пар белән тәэмин итү; һава кондиционерлау	берәмлек	1	1	1	1	-	-
Су белән тәэмин итү; ташландык суларны агызу, калдыкларны җыю һәм утильләштерүне оештыру, пычраткычларны бетерү эшчәнлеге	берәмлек		7	7	10	-	-
Төзелеш	берәмлек	65	87	87	90	-	-
Күпләп һәм ваклап сату; автотранспорт чараларын һәм мотоциклларны ремонтлау	берәмлек	912	823	823	800	-	-
Транспортлау һәм саклау	берәмлек	385	444	444	473	-	-
Кунакханәләр һәм җәмәгать туклануы предприятиеләре эшчәнлеге	берәмлек	56	72	72	76	-	-
Мәгълүмат һәм элемтә өлкәсендә эшчәнлек	берәмлек		42	42	47	-	-
Финанс һәм иминият эшчәнлеге	берәмлек	14	12	12	9	-	-
Күчемсез милек белән операцияләр буенча эшчәнлек	берәмлек	221	85	85	89	-	-
Һөнәри, фәнни һәм техник эшчәнлек	берәмлек		75	75	67	-	-
Административ һәм өстәмә хезмәтләр	берәмлек		44	44	40	-	-
Дәүләт идарәсе һәм хәрби куркынычсызлыкны тәэмин итү; социаль тәэмин итү	берәмлек	-	-	-	-	-	-
Мәгариф	берәмлек	6	13	13	17	-	-
Сәламәтлек саклау һәм социаль хезмәт күрсәтү өлкәсендә эшчәнлек	берәмлек	7	7	7	9	-	-
Мәдәният, спорт, ял һәм күңел ачу өлкәсендә эшчәнлек	берәмлек	-	23	23	23	-	-
Башка төр хезмәтләр күрсәтү	берәмлек	133	167	167	158	-	-
Эш бирүчеләр буларак йорт хуҗалыклары эшчәнлеге; шәхси йорт хуҗалыкларының үз куллану өчен товарлар җитештерү һәм хезмәтләр күрсәтү буенча дифференциацияләнмәгән эшчәнлеге	берәмлек	-	-	-	-	-	-

Экстерриториаль оешмалар һәм органнар эшчәнлеге	берәмлек	-	-	-	-	-	-
Башка төр хезмәтләр күрсәтү	берәмлек		2	2	2	-	-

1.3. Куллану базарын үстерү

Кулланучылар базары өлкәсендә эшләүче кече һәм урта предприятиеләр, гражданнар өчен эш урыннары булдыруга бәйле социаль бурычларны хәл итүдән тыш, сатып алучыларга индивидуаль якын килүне, тар товар белгечлеген тәэмин итә, шулай ук кече һәм урта җитештерүчеләр, шул исәптән җирле авыл хуҗалыгы җитештерүчеләре өчен сату каналларының берсе булып тора.

Кулланучылар базарлары инфраструктурасын үстерү һәм сәүдәне, җәмәгать туклануы хезмәтләрен һәм көнкүреш хезмәтләрен үстерү өчен кирәкле шартлар тудыру Программаның мөһим өстенлеге.

Куллану базарын үстерү түбәндәге юнәлешләр буенча гамәлгә ашырылачак:

законнар белән рөхсәт ителгән урыннарда сәүдә итү хокукын гамәлгә ашыруны тәэмин итү;

җирле үзидарә органнары эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген бәяләү күрсәткечләренә халыкны сәүдә хезмәтләре белән тәэмин итүне характерлаучы өстәмә күрсәткечләрне кертү;

җирле үзидарә органнары тарафыннан кече һәм урта сәүдә предприятиеләреннән эшчәнлекне киңәйтү өчен гаризалар тулысынча канәгатьләндерүне тәэмин итү;

шәһәр җәмәгать транспорты проектларын, иҗтимагый киңлекләр проектларын проектлаганда һәм гамәлгә ашырганда сәүдә өлкәсендә кече һәм урта эшкуарлык ихтыяҗларын исәпкә алуны тәэмин итү, яңа торак микрорайоннарны проектлаганда һәм гамәлгә ашырганда; ярминкәләрне оештыру һәм аларда катнашу өчен барлык процедураларны максималь гадиләштерү;

сәүдә итүнең автоматлаштырылган рәвешләрен үстерү;

сәүдә инфраструктурасын үстерү, барыннан да элек, кече һәм урта эшкуарлык объектлары өчен сәүдә инфраструктурасын үстерү;

кече һәм урта авыл хуҗалыгы җитештерүчеләренең кулланучыга максималь рәвештә үтеп керүен тәэмин итү өчен заманча авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек базарларын оештыру өчен шартлар тудыру;

гаилә сәүдә бизнесын үстерү, барыннан да элек, әлеге категория эшкуарларның милек хокукын яисә мондый биналарда эшчәнлекнең билгеле бер төрләрен гамәлгә ашыру шарты белән озак вакытка арендага алу хокукын бирү нигезендә, стационар урыннарда.

Моннан тыш, ял көне ярминкәләрен үстерү һәм эшмәкәрлек активлыгы үзәкләрендә сәүдә мәйданчыклары бирү дә күздә тотыла.

2018 елда Алабуга районында сәүдә һәм хезмәт күрсәтүләр өлкәсендә кече һәм микро предприятиеләр саны 337 (районның кече һәм микро предприятиеләре гомуми санының 27,1%) һәм 800 шәхси эшкуар (ШЭ (ИП) гомуми санының 37,1%) тәшкил итте.

Халыкны җирле товар җитештерүчеләр җитештергән сыйфатлы товарлар белән тәэмин итү максатыннан, кулай бәяләрдән ярминкәләр оештырыла.

1.4. Яшьләр арасында эшкуарлыкны үстерү

Яшьләрне үз эшләрен булдыруга стимуллаштыручы шартлар тудыру Алабуга муниципаль районының социаль-икътисадый системасының аерылгысыз өлеше булып тора.

Яшь кешеләр тарафыннан булдырыла торган кече предприятиеләр, аерым базар сегментлары өчен вак-серияле, уникаль продукция яки специфик хезмәт күрсәтүне үзләштереп, кулланучылар запросларына аеруча тиз җавап бирә алалар.

Яшьләр эшкуарлыгын үстерү өчен яшьләрне эшкуарлык эшчәнлегенә җәлеп итү өчен шартлар тудырырга һәм яшь эшкуарның «дөрес» имиджын формалаштырырга кирәк.

Яшьләр эшкуарлыгын үстерү өчен:

- яшьләр арасында эшкуарлык эшчәнлеген популярлаштыру (тренинглар үткәрү;

өлкән сыйныф укучылары өчен эшкуарлык буенча олимпиадалар уздыру; яшьләрне белем бирү курсларына чакыру;

яшь эшкуарларга дәүләт ярдәме турында мәгълүмат бирү;

яшьләргә үткәрелә торган бизнес-проектлар конкурслары турында мәгълүмат бирү),

- яшьләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә җәлеп итү (программалар турында мәгълүмат бирү, уку йортларында яшьләр арасында анкета сораштыру уздыру, үз предприятиеләре ачарга теләүче яшьләр белән конференцияләр үткәрү, аларда уңышлы эшмәкәрләр, бизнес һәм хакимият вәкилләре катнашырга тиеш);

- яшь кешеләргә бизнес алып бару күнекмәләрен үстерү максатыннан профильле укыту үткәрергә;

- шәхси һәм коллектив предприятиеләргә яшь гражданнарга салым салу һәм кредит бирү буенча ташламалар бирү;

- җитештерү чаралары, биналар белән тәэмин итү, аларның коммерцияле хәвеф-хәтәрләрен иминиятләштерү;

- яшьләр мәнфәгатьләрендә эшләнгән проектларга һәм тәкъдимнәргә ярдәм итү өчен бер тапкыр бирелә торган субсидияләр бирү;

- яшьләр инновацияле предприятиеләрен оешма табышына салым түләүдән азат итү беренче 2 ел дәвамында;

-яшьләр эшкуарлыгы өлкәсендә закон инициативаларын кабул итү; бизнес-климатны яхшырту;

- яшьләр эшкуарлыгына финансларны җәлеп итү;

- яшьләр арасында эшмәкәрлекне активлаштыру;

- яшьләр эшкуарлыгына ярдәм инфраструктурасын үстерү;

- яшьләр эшкуарлыгы белән шөгыльләнүче барлык оешмаларны координацияләүнең бердәм системасын булдыру.

Яшьләр эшкуарлыгын үстерү буенча төп проблемалар булып яшьләрдә тәҗрибә һәм белемнәр җитмәү һәм инвестицияләр җитмәү тора.

Яшьләрне эшкуарлык эшчәнлеге өлкәсендә мәгълүмат белән тәэмин итү системасын булдыру, яшьләргә массакүләм мәгълүмат чаралары, полиграфия продукциясе, шулай ук IT-технологияләр куллану юлы белән мәгълүмат җиткерергә мөмкинлек бирәчәк.

Яшьләр эшкуарлыгының уңай имиджын һәм абруен булдыру әлеге өлкәдә яшьләрне җәлеп итәчәк һәм үткәрелә торган чараларның әһәмиятен арттырачак.

Эшлекле яшьләр белән сөйләшүләр, төрле чаралар үткәрү, яшьләрне гомуми белем бирү учреждениеләрендә бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәтү яшьләрне эшкуарлык мохитенә җәлеп итүгә ярдәм итәчәк.

Яшь эшкуарларны үз эшләрен булдыруда һәм үстерүдә озата бару консультация ярдәмен һәм аларның проектларын өлешчә инвестицияләүне, грант ярдәме конкурсларында иң яхшыларның катнашуын тәэмин итүне күздә тота.

Яшьләрне эш белән тәэмин итүгә булышлык күрсәтү һәм яшьләрне районның һәм республиканың икътисади үсеш программаларын гамәлгә ашыруга җәлеп итә.

Эшкуарлык эшчәнлеген популярлаштыру максаты белән массакүләм мәгълүмат чараларында һәм шәһәр сайтында эшкуарлык эшчәнлегенең актуаль мәсьәләләре буенча норматив, аналитик, мәгълүмати материаллар басыла.

Эшкуарлыкны популярлаштыру чаралары гомуми белем бирү оешмаларында, һөнәри һәм югары белем бирү мәгариф оешмаларында гамәлгә ашырыла. Болар-уен, тренинглар, укыту чаралары, белем бирү курслары, конкурслар, семинарлар, мастер-класслар һ. б.

Белем бирү дәрәҗәсен күтәрү максатыннан, үз бизнесларын оештыру һәм үстерү мәсьәләләрендә мондый проектларны гамәлгә ашыру дәвам итә:

"Бизнес-класс" Россия Саклык банкыннан һәм "Google" компаниясеннән, 2018 елда 146 кеше белем алды, 2017 елда мондый белем бирү мөмкинлегеннән шәһәрнең 145 кешесе файдаланды;

- «Эшкуарлык фабрикасы»-гамәлдәге эшмәкәрләр арасыннан тәҗрибәле остазлар җитәкчелегендә 2018 елда белем бирү курсының 2 агымы узды, аларда якынча 37 кеше белем алды.

№ т/б	Укыту программасы	2016	2017	2018	2019
1	"Бизнес-класс»	369	145	146	80
2	"СТАРТ-Фабрика»	4	4	37	-

2024 елга кадәр план

№ т/б	КУЭның укыту программаларында катнашуы	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	"Бизнес-класс»	90	90	95	95	100	100
2	"СТАРТ-Фабрика»	30	30	30	40	40	40

1.5. Сәнәгать мәйданчыкларын үстерү һәм резидентларны җәлеп итү *

«Алабуга» махсус икътисадый зонасы территориясендә «Синергия» индустриаль-технологик паркы урнашкан. Сәнәгать мәйданчыгының гомуми мәйданы 24,5 мең кв. м тәшкил итә. Бүгенгесе көндә "Синергия" Хэ территориясендә 6 резидент теркәлгән ("Дизайн-Рус" ҖЧҖ, "СМИТ" ҖЧҖ, "СТ-Алабуга" ҖЧҖ, "Аллайд Минерал Продактс Рус" ҖЧҖ, "Ростонер" ҖЧҖ, "РУССКИЙ ВОСК" ҖЧҖ) һәм үз эшчәнлекләрен гамәлгә ашырыла.

Резидентлар тарафыннан 117 эш урыны булдырылган. Кертелгән инвестицияләр күләме 300 млн сумнан артып киткән. 2019 елның 9 аенда мәйданчыкның гамәлдәге резидентлары тарафыннан берләштерелгән бюджетка 38,2 млн сум салым түләүләре түләнгән.

2019 елның 9 аенда резидентларның әйләнеше 362,5 млн. сум тәшкил иткән.

Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы, республиканың Гарантия фонды, КУЭ Корпорациясе, Россия экспорт үзәге вәкилләре һәм эшкуарлыкка ярдәм итүнең башка структуралары белән даими рәвештә очрашулар уздыра. Очрашу кысаларында эшкуарлар кече һәм урта эшкуарлык субъектларына гамәлдәге һәм планлаштырыла торган ярдәм чаралары турында мәгълүмат алалар, үзләрен кызыксындырган сорауларны бирә һәм аларга компетентлы җаваплар ала алалар. Шул ук вакытта сәнәгать мәйданчыклары һәм паркларның уңышлы үсеше өчен:

- инженерлык һәм юл инфраструктурасын төзү чыгымнарын каплауга субсидияләр бирү;
- энергия ресурсларын тоташтыру чыгымнарын субсидияләү;
- «Сәнәгать ипотека» программасын гамәлгә ашыру, ул типовой җитештерү корпуслары төзелешен финанслау механизмын булдырачак һәм башлап җибәргән эшмәкәрләр өчен залог мәсьәләсен бетерәчәк.

1.6. Үзмәшгуль халык өчен програма булдыру.

Үзмәшгульләр мәсьәләсе актуаль булып кала. Эшкуарлык эшчәнлеген популярлаштыру максатларында 2019 елдан үзмәшгуль гражданнар өчен махсус ташламалы салым режимы кертелә.

Законның гамәлдә булуы үз эшчәнлегеннән табыш алучы гражданнарга кагыла, ләкин ялланган хезмәткәрләрнең үзләре дә андый булып тормый. Еллык керем 2,4 млн сумнан артмаска тиеш.

Әгәр гражданин үз товарларын яки хезмәтләрен физик затларга сата икән, салым күләме керемнең 4% ын, ә юридик затларга булса - 6% тәшкил итәчәк. Шул ук вакытта үз-үзләренә эшләүчеләр НДФЛ түләүдән 13% күләмендә азат ителә һәм аларга мәҗбүри пенсия иминләштерүенә иминият кертемнәрен ирекле тәртиптә түләргә рөхсәт ителә, әмма мондый кертемнәрнең максималь күләме чикләнгән. Ставкалар 10 ел дәвамында үзгәрмәячәк һәм хисап тапшыру таләп ителми.

Федераль салым хезмәтенең яңа салым бүлегенә «һөнәри керемгә салым» дигән яңа салым махсус кисеменә исәпкә кую эше тапшырылган белдерү нигезендә башкарыла һәм ирекле булып тора.

Гражданнарга уңайлы булсын өчен махсус мобиль кушымта проекты булдырылган, ул теркәлү үзәкләренә килмәгән салым хезмәтендә үз-үзләрен эш белән тәэмин итәргә мөмкинлек бирәчәк. Кушымта аша салым

хисапыннан башка, махсус белешмәләр һәм документлар тапшырмыйча гына түләүләрне башкарырга мөмкин булачак.

Үзмәшгуль ала торган өстенлекләргә, официаль рәсмиләштерү керә:

- бизнес алып баруны яхшырту өчен мәгълүмати белдерү;
- үзенең законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау өчен судка мөрәҗәгать итү мөмкинлеге;
- булачак пенсияне рәсмиләштерү өчен стаж кертү;
- дәүләт программаларында катнашу һәм кредитлар алу мөмкинлеге.

Халыкны эш белән тәэмин итү үзәкләре эшсез гражданнарга шәхси эшкуар сыйфатында яки юридик зат булдыру юлы белән эшкуарлык эшчәнлеге рәвешендә үзмәшгульлек оештыруга финанс ярдәме бирә.

Эшсез гражданга бизнес-планны гамәлгә ашыруга компенсация түләве күрсәтелгән максатларга граждан тарафыннан бизнес-планны гамәлгә ашыру өчен каралган акчалар суммасының кимендә 5 проценты күләмендә үз акчаларын керткән очракта бирелә.

2018 елда Алабуга муниципаль районында 13 эшсез граждан үз эшләрен ачуга ярдәм алды, гомуми суммасы 1 528 800 сум, 2019 елда 2 149 000 сумлык 15 эшсез.

1.7. Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү авыл хуҗалыгы эшчәнлеге өлкәсендә

Авыл хуҗалыгы район икътисадының әйдәүче тармагы булып тора. Актуаль мәсьәлә - авылда кече һәм урта бизнесны үстерү.

Авыл хуҗалыгы җитештерүе өлкәсендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм күрсәтү «Алабуга муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең башкарма комитеты тарафыннан һәм перспективалы социаль-икътисадый үсеш палатасы, Яр Чаллы шәһәре Сәүдә-сәнәгать палатасы вәкиллеге һәм «Закамье» регионы белән килештереп, Алабуга муниципаль районы эшмәкәрләр советы, ТР кече һәм урта бизнес предприятиеләре Ассоциациясе һәм башка оешмалар тарафыннан «Авыл хуҗалыгын үстерү турында» 2006 елның 29 декабрендәге 264-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән таләпләр нигезендә түбәндәгеләр рәвешендә гамәлгә ашырыла:

1) матди-техник базаны, җитештерү һәм социаль инфраструктураны үстерү һәм ныгыту, вак-төяк җитештерүенең нәтиҗәлелеген һәм керемлелеген арттыру өчен шартлар булдыруга юнәлдерелгән субсидияләр, кредитлар, инвестиция тәэмин, ярдәм итү;

2) крестьян-фермер хуҗалыкларына фермалар төзүгә (реконструкцияләүгә), терлек сатып алуга, юллар төзүгә киткән чыгымнарны компенсацияләү рәвешендә ярдәм күрсәтү һәм башкалар.

3) дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗлар өчен авыл хуҗалыгы продукциясе китерү кысаларында кече һәм урта эшкуарлык субъектлары җитештерә торган авыл хуҗалыгы продукциясен сатып алу;

4) кече һәм урта эшкуарлык субъектларына түләүсез нигездә яки ташламалы шартларда кече һәм урта эшкуарлык субъектларына төзелмәләрне, корылмаларны, торак булмаган биналарны, җиһазларны, машиналарны, транспорт чараларын биләү һәм (яки) файдалануга тапшыру;

5) авыл хуҗалыгы продукциясе җитештерү буенча бизнес-проектларны гамәлгә ашыру өчен лизинг шартларында җиһазлар сатып алуга субсидияләр бирү;

6) авыл хуҗалыгы продукциясен сату һәм түләүсез нигездә сәүдә урыннары бирү өчен муниципаль берәмлек территориясендә авыл хуҗалыгы ярминкәләрен оештыру;

7) авыл хуҗалыгы продукциясен сату өчен шәһәр базарларында сәүдә урыннары алуда эшмәкәрләргә ярдәм итү;

8) шәһәр һәм район территориясендә товарлар урнаштыру өчен җир участоклары бүлеп бирү;

9) Татарстан Республикасы агросәнәгать паркында авыл хуҗалыгы товар җитештерүчеләре продукциясен урнаштыруда ярдәм итү;

10) авыл хуҗалыгы җитештерүе өлкәсендә эшчәнлек алып баручы кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм күрсәтү буенча башка чараларны гамәлгә ашыру.

Әлеге чараларны үтәү нәтиҗәсендә авыл хуҗалыгы продукциясен сату күләмен арттыру көтелә. Халык сыйфатлы һәм яңа продукция түбән бәяләр буенча алачак, җитештерелә торган продукция ассортименты киңәя, эш урыннары саны һәм бюджетка салым түләүләре күләме артачак.

Бүгенге көндә Алабуга районындагы авылда хуҗалык итүнең кече рәвешләре 33 крестьян-фермер хуҗалыгы һәм 8828 шәхси хуҗалык тәшкил итә. Хуҗалык итүнең кече формалары өлешенә сөрү җирләренең 19%, мөгезле эре терлекнең 28%, сыерларның 31% ы, сарыклар һәм кәҗәләрнең 100% ы, дуңгызларның 100% ы, кош-кортларның 98% ы туры килә. Авыл хуҗалыгы продукциясенең 30 % ы нәкъ менә кече формаларда – КФХ һәм шәхси ярдәмче хуҗалыкларда җитештерелә.

Безнең районның шәхси ярдәмче хуҗалыкларында 1641 баш мөгезле эре терлек (узган елга карата 24 баш), 621 сыер (24 баш), 444 дуңгыз (38 баш), 3467 сарык һәм кәҗә (145 баш) һәм 23 меңгә якын кош-корт (плюс 2361 баш) асрыйлар.

Шәхси ярдәмче хуҗалыкларны үстерү өчен авыл халкының дәүләт ярдәме программаларында һәрьяклап катнашуы кирәк.

Дәүләт ярдәме 2019 елга планлаштырыла. Мини-фермалар төзү өчен субсидия күләмен тагын да арттыру планлаштырыла - булган сыерларга 3 мең сумга кадәр, ә сыерларга 5 мең сумга кадәр арту-400 мең сумга кадәр. 10 һәм аннан күбрәк сыер асраучылар бар һәм яңа гаилә мини-фермасы төзү өчен ресурслар юк, булган сыерларны саклап калу шарты белән, терлекчелек бинасын яңартуга 400 мең сум күләмендә субсидия бирү мәсьәләсе карала. Шулай ук нәселле таналар сатып алуга субсидияләрне - 40 мең сумга, ә товар таналарын 30 мең сумга кадәр арттыру планлаштырыла.

Өч урынына, «Яшь фермер» программасы буенча грант күләмен 5 млн. сумга кадәр арттыру мәсьәләсе карала. «Гаилә терлекчелек фермасы» программасы буенча - 10 млн. сумга кадәр.

Авылда эшкуарлыкны үстерү өчен яшьләр төзергә кирәк, бу фермер хуҗалыгын җитештерүнең яңа югары технологияле дәрәҗәсенә күтәрәчәк. Яшьләр авыл хуҗалыгы юнәлешендә югары белем алырга һәм төп хезмәт хакына бер мәртәбә бирелә торган пособие рәвешендә дәүләт ярдәме алу мөмкинлеге

алырга тиеш. Шулай ук алар яшь белгеч өчен торак бәясенең 70 % күләмендә субсидиягә исәп тота алалар.

2010 елдан башлап, районыбызның 20 фермеры 52,6 млн. сумлык грантлар, шул исәптән 16,9 млн. сумлык «Гаилә терлекчелек фермасы» үсешенә 13 грант һәм 7,1 млн. сумлык «Яшь фермер» 6 гранты, 4 млн. сумлык 1 грант Агростартап алды.

Бүген авыл хуҗалыгы кулланучылар кооперативларына ихтыяҗ аеруча зур. Халыкны, шәхси ярдәмче хуҗалыкларны кооператив берләшмәләренә мөмкин кадәр күбрәк җәлеп итәргә кирәк, алар 70 млн. сумга кадәр грант ярдәменә өметләнә алалар.

Татарстан Республикасында урыннарда авыл хуҗалыгы кулланучылар кооперативларын төзү буенча барлыкка килгән мәсьәләләрне хәл итү өчен «Татарстан Республикасы Авыл хуҗалыгы кооперативларын үстерү компетенциясе үзәге» төзелде.

Алабуга районында сөт эшкәртү һәм ит эшкәртү буенча 3 авыл хуҗалыгы кулланучылар кооперативы төзелде.

2. Алабуга муниципаль районының инвестицияләр җәлеп итүчәнлеген бәяләү

Алабуга муниципаль районы-Россиянең иң перспективалы һәм җәлеп итүчән шәһәрләренең берсе. Географик яктан уңайлы урнашуы, үсеш алган транспорт һәм инженерлык инфраструктурасы район инвесторларын җәлеп итү дәрәҗәсен саклап калырга ярдәм итә.

Бүген сәнәгать производстволарын, авыл хуҗалыгын, туризм һәм ял итү өлкәсендәге предприятиеләрне булдыру һәм үстерүгә зур инвестиция потенциалы тупланган. Инновацион производстволар аерым урын алып тора.

Территориянең инвестицион җәлеп итүчәнлеген арттыру һәм эшкуарлык климатын яхшырту максатларында Алабуга муниципаль районы Советының 2016 елның 13 сентябрендәге 90 номерлы карары белән «Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының 2021 елга кадәр һәм 2030 елга кадәрге перспективага социаль-икътисадый үсеш стратегиясе» расланды.

Инвестицион җәлеп итү кысаларында финанс, милек һәм консультация ярдәме күрсәтү кебек чаралар үткәрелә.

Финанс ярдәме түбәндәге юнәлешләр буенча күрсәтелә: өч төп юнәлеш буенча күрсәтелде:

җайланмалар лизингын үстерү: җайланмалар лизингы килешүе буенча беренче кертемне (аванс) түләүгә кече һәм урта эшкуарлык субъектларының чыгымнарын субсидияләү («ЛИЗИНГ-ГРАНТ»);

яшь фермерларга ярдәм итү;

гаилә терлекчелек фермаларына ярдәм итү.

Финанс ярдәме белән беррәттән кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына мөлкәт, консультация һәм мәгълүмати ярдәм күрсәтелә. «Алабуга муниципаль районының җир-мөлкәт палатасы» муниципаль казна учреждениесенең 2016 елның 25 ноябрендәге 723 номерлы боерыгы «Алабуга муниципаль районы милкендә булган һәм кече һәм урта эшкуарлык субъектларына һәм кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын төзүче оешмаларга

бирү өчен билгеләнгән өченче затлар хокукларыннан (кече һәм урта эшкуарлык субъектларының мөлкәт хокукларыннан тыш) ирекле мөлкәт исемлеге» расланды.

Алабуга муниципаль районында эшмәкәрлек эшчәнлегенең гамәлдәге субъектларын үстерүгә һәм район территориясенә яңа инвесторлар җәлеп итүгә ярдәм итә торган инвестицияләр җәлеп итүчәнлеген арттыру буенча актив эш алып барыла:

Алабуга муниципаль районы эшкуарлары Советы оештырылды (Алабуга муниципаль районы Башлыгының 17.11.2010, 413 номерлы карары);

Алабуга муниципаль районында инвестицион климатны яхшырту буенча Иҗтимагый совет төзелде һәм гамәлгә ашырыла (Алабуга муниципаль районы Башлыгының 2017 елның 12 маендагы 698 номерлы карары);

Алабуга муниципаль районы Башлыгының «Алабуга» ППТ МИЗ резидентлары белән АМР җирле үзидарә органнарының, предприятие һәм оешмаларының үзара хезмәттәшлеге буенча эшче төркем төзелде (Алабуга муниципаль районы башлыгының 2011 елның 4 мартындагы 126 номерлы карары).

Алабуга моношәһәрен үстерү чараларын гамәлгә ашыру буенча эшче төркем төзелде (Алабуга муниципаль районы башлыгының 2016 елның 15 августындагы 1849 нчы номерлы карары).

Территориянең инвестицияләр җәлеп итүчәнлеген арттыру максатында «Алабуга муниципаль районының инвестицион паспорты» эшләнде. Әлеге документ инвесторларга һәм бизнесменнарга районның инвестицион потенциалы турында төрле яклап мәгълүмат алырга, аның географик хәле, табигый, җир, хезмәт ресурслары турында күбрәк белергә, инфраструктура турында файдалы мәгълүматлар алырга мөмкинлек бирә һәм Алабуга муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылган.

Алабуга шәһәре территориясендә «Алабуга» сәнәгать-җитештерү тибындагы махсус икътисадый зонасы (67 резидент) һәм «Синергия» индустриаль паркы (7 резидент) урнашкан. 2018 елда «Алабуга» МИЗның 3 резиденты җәлеп ителгән, шул исәптән чиктәш төбәкләрдән 2 инвестор.

«Алабуга» сәнәгать-җитештерү тибындагы махсус икътисадый зонасы Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2005 елның 21 декабрендәге 784 нче санлы карары белән төзелде. МИЗның гомуми территориясе модульләргә бүленгән 40 квадрат километр тәшкил итә.

МИЗ резидентлары өчен ташламалы салым салу рәвешендә дәүләт тарафыннан түбәндәге гарантияләнгән стимуллар каралган:

- җирле салымнардан азат итү: милеккә һәм җиргә салымнан 10 елга (милек хокукы теркәлгәннән соң), транспорт салымыннан – 0 %;

- табышка салымның киметелгән ставкасы (табыш алганнан соң беренче 5 ел эчендә 2%; аннан соңгы 5 ел дәвамында 7 %; 10 ел узгач 15,5%;

- ирекле таможня зонасы процедурасын кулланганда таможня пошлиналарын һәм НДС түләүдән азат итү.

Шулай ук Алабуга муниципаль районы инвесторларга төрле башлангычларны тормышка ашыруда ярдәм итә: проект алып барудан алып, территория үсеше приоритетларына туры килү дәрәҗәсенә карап, ташламалар һәм преференцияләр бирүгә кадәр һәм бизнесны уңышлы алып бару өчен

оптималь шартлар булдыруны гарантиялибез: мәсьәләләрне оператив хәл итү, процессларның үтә күренмәлелеге, ачык диалог.

Программа чараларын гамәлгә ашыру, куелган бурычларны гамәлгә ашыру кысаларында планлаштырыла.

3. Хәвеф-хәтәрләрне бәяләү, аларны киметү буенча чаралар

Бүген кече һәм урта бизнес югары дәрәҗәдәге хәвеф-хәтәр, финанс резервларының түбән дәрәҗәсе, төп фондларның чикләнгән булуы, кредитларны арттыру һәм аның «икътисадый тотрыксызлыгы» билгели торган башка күрсәткечләр белән характерлана.

Тәвәкәллекне үстерү мәсьәләсен хәл итү-барлык дәрәҗәдәге бюджетлардан финанслау булып тора.

Программаны гамәлгә ашырганда:

- финанс куркынычы-программа чараларын гамәлгә ашыруны тәэмин итү өчен Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы бюджеты акчасы җитмәү;
- административ куркыныч - программаны тормышка ашыру процесслары белән идарә итү һәм нәтиҗәсез оешма;
- эшкуарлыө эшчәнлеге өлкәсендә федераль, региональ законнарны үзгәртү.

Куркынычларның максатка ирешү һәм Программаны гамәлгә ашыру барышында планлаштырылган нәтиҗәләргә ирешүгә йогынтысын киметү максатында түбәндәге уртак чаралар кабул итәргә мөмкин:

- программа чараларын һәм күрсәткечләрне ирешелгән нәтиҗәләргә бәйле рәвештә ел саен корректировкалау;
- беренчел финанслау өчен өстенлекләрне билгеләү;
- бюджет кертемнәренең нәтиҗәлелеген бәяләү;
- программаны гамәлгә ашыру барышы турында мәгълүматларны даими һәм ачык бастырып чыгару;
- кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм күрсәтү тәҗрибәсен гомумиләштерү һәм анализлау.

Тәвәкәл эшкуарлык белән идарә итү буенча гомуми чаралар кабул итү программаны гамәлгә ашыруны мониторинглау һәм аның нәтиҗәлелеген һәм нәтиҗәлелеген бәяләү процессында программаны җаваплы башкаручы һәм башкаручылар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

II. Программаның максатлары, бурычлары, төп чараларын тасвирлау, аны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары

Программаның максатлары:

- АМРга проект идарәсе кертү;
- КУЭ субъектлары өчен «Үсеш инфраструктурасын» булдыру;
- эшкуарлыкның яңа эш башлаучы субъектларына комплекслы ярдәм күрсәтү;
- халык арасында эшмәкәрлекне популярлаштыру;
- КУЭ субъектлары компетенцияләрен арттыру;
- КУЭ субъектлары өчен акселерация программасын эшләү һәм гамәлгә кертү.

Кече һәм урта эшкуарлык өчен уңай шартлар тудырып, якын арада ук сизелерлек нәтиҗә көтәргә мөмкин. Шул ук вакытта социаль-икътисадый бурычларның тулы бер спектры хәл ителә.

Программаның бурычлары:

- яңа проектларда ихтыяҗларны ачыклау, перспектив юнәлешләрне һәм базар тармакларын билгеләү;
- эшкуарлык эшчәнлеген алып бару өчен шартлар яхшырту һәм шартлар тудыру;
- КУЭ субъектларының информативлыгын һәм үтемлелеген тәэмин итү ташламалы финанслау программалары буллу;
- эшкуарлыкны җәлеп итү дәрәҗәсен арттыру, бердәм эшлекле киңлек булдыру;
- авылда кооперация системасын үстерү.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты: 2019-2024 еллар.

Эшкуарлыкны үстерү өчен уңайлы мохит булуы шарт. Уңай мохитны өйрәнү кече һәм урта бизнес һәм эшкуарлык өлкәсендә маркетинг тикшеренүләре үткәрү, шулай ук кече һәм урта бизнес үсешенә мониторинг һәм анализ ясау буенча кайбер чараларны күздә тота, шул исәптән:

1) кече һәм урта эшкуарлык субъектларының социаль-икътисадый үсешен анализлау һәм фаразлау;
2) эшкуарлыкны үстерү мониторингы;
3) муниципаль берәмлекнең кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары реестрын алып бару;
4) кече эшкуарлыкка муниципаль ярдәм өлешендә норматив хокукый актларга мониторинг;
5) эшкуарлык эшчәнлеген, административ киртәләрне гамәлгә ашырганда эшкуарларда килеп туган кыенлыкларга мониторинг;
6) шәһәр һәм район предприятиеләре чыгара торган продукция һәм күрсәтелә торган хезмәтләр буенча мәгълүмат базасын булдыру;
7) Алабуга шәһәре сәнәгать предприятиеләрендә файдаланылмый торган җитештерү мәйданнарының мәгълүмат базасын мониторинглау;
8) урта һәм кече эшмәкәрлек өлкәсендә маркетинг тикшеренүләре үткәрү;
9) халыкның көнкүреш хезмәтләре белән тәэмин ителешенә анализ, халыкны кирәкле көнкүреш хезмәтләре белән тәэмин итү эшләрен оештыру.

Әлеге юнәлештәге чараларны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә түбәндәге төп нәтиҗәләргә ирешү планлаштырыла:

1) кече һәм урта эшкуарлык үсешен тоткарлый торган проблемаларны һәм каршылыкларны ачыклау;
2) норматив хокукый актларны актуальләштерү;
3) административ киртәләрне бетерү;
4) «Алабуга муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә ихтыяҗны билгеләү»;
5) халыкның хезмәт күрсәтүләргә ихтыяҗларын билгеләү.

Программаның төп чараларының характеристикасы

1. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларының финанс ресурсларына үтемлелеген арттыру.

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмаларга һәм кече һәм урта эшкуарлык субъектларына финанс ярдәме күрсәтү Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары хисабына гамәлгә ашырыла:

1) «Чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында» Татарстан Республикасы Законы, «Җирле бюджет турында» җирле үзидарә органнары карары нигезендә субсидияләр, бюджет инвестицияләре, дәүләт һәм муниципаль гарантияләр бирү юлы белән җирле бюджет чаралары;

2) Татарстан Республикасы бюджетына кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итүгә субсидияләр бирү очрагында Россия Федерациясе бюджеты акчалары.

КУЭ субъектларына финанс ярдәменең төп юнәлешләренең берсе - юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләргә, индивидуаль эшкуарларга товарлар җитештерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны каплау максатларында түләүсез һәм кире кайтарылмый торган нигездә субсидияләр бирү:

1) Россия кредит учреждениеләрендә алынган кредитлар буенча процентларны түләү;

2) җайланмалар сатып алуга кече һәм урта эшкуарлык субъектларының чыгымнарын субсидияләү («Лизинг-грант» программасы буенча)

3) эшкуарлык субъектларының җиһазлар сатып алуга бәйле чыгымнары өлешен субсидияләү;

4) эшсез гражданнарны эшкә урнаштыру программасы буенча үз эшләрен ачуга субсидияләр бирү рәвешендә яңа гына эшли башлаган шәхси эшмәкәрләргә ярдәм итү.

Кече һәм урта эшкуарлык өчен банк кредитлары алу мөмкинлеген арттыру, шул исәптән мөлкәти ярдәм күрсәтү

Татарстан Республикасы икътисад Министрлыгы, «Татарстан Республикасы эшкуарлыкка ярдәм итү фонды» КБО, «Татарстан Республикасы Гарантия фонды» КБО, шәхси һәм дәүләт сәнәгать парклары һәм муниципаль дәрәҗәдәге сәнәгать мәйданчыклары, региональ инжиниринг үзәкләре һәм прототиплаштыру үзәкләре тарафыннан оештырыла, «Кече һәм урта эшкуарлык субъектларының Кама кластер үсеше үзәге» АКБО, «Татарстан Республикасының төбәк лизинг компаниясе» АҖ.

2015-2019 елларда КУЭ финанс ярдәме күрсәтүнең гамәлгә ашырылган чаралары турында мәгълүмат. түбәндә тәкъдим ителгән:

№ т/б	Атамасы программаның	2015 ел.		2016 ел.		2017 ел.		2018 ел.		2019 ел.		2020 ел.	
		Катнвшучылар саны	**сумма**	**Катнвшучылар саны**	**сумма**	**Катнвшучылар саны**	**сумма**	**саны катнашучылар**	**сумма**	**саны катнашучылар**	**сумма**	**саны катнашучылар**	**сумма**
1	Лизинг-грант	4	4,5	6	4,5	2	5,5	-	-			4	4,5
2	Гаилә	-	-	2	4,7	1	1,5	1	20,0			-	-

	терлекчелек фермаларын үстерү												
3	Яшь фермерларга ярдәм итү	1	1,5	1	1,5	1	1,6	1	1,6	1	1,98	1	1,5
4	50/50												
5	Татнефть ААҖ												
6	АПКның иң яхшы белгече												
7	Иң яхшы шәхси ярдәмче хуҗалык	1	0,05									1	0,05
8	Үзмәшгульлек "Программасы"	12	1,4	12	1,4	13	1,5	15	2,1	13	1,9	12	1,4
9	ТР Гарантия фонды			3	3,3	7	66,5	5	15,6	10	83,0		
10	Ташламалы лизинг			1	25,6	-	-	-	-				
11	Сәнәгатьне үстерү фонды			1	500	3	1234,0	2	275	2	998,8		
12	"КУЭ Корпорациясе" АҖ			3	862,834	2	212,2	1	8	1	30,0		

Татарстан Республикасының Гарантия фонды: Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкуарлык субъектларының кредит һәм башка финанс ресурсларыннан файдалана алуын тәэмин итү, шулай ук кече һәм урта эшкуарлык субъектларының һәм кредит шартнамәләренә, банк гарантиясе шартнамәләренә нигезләнгән кече һәм урта эшкуарлык субъектларын яклау инфраструктурасын төзүче оешмаларның йөкләмәләре һәм йөкләмәләре буенча гарантияләр системасын үстерү.

«Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү буенча федераль корпорация» АҖ Россия Федерациясе Үзәк банкы белән берлектә кече һәм урта эшкуарлык субъектларын кредитлауны стимуллаштыру программасы эшләнде һәм расланды, аның нигезендә «Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү буенча федераль корпорация» АҖ коммерция банкларына бирелә торган кредитлар буенча Россия Федерациясе Үзәк банкы каршында поручитель булып тора (җитештерүнең төп чараларын сатып алу, модернизацияләү һәм реконструкцияләү, яңа проектларны эшләтеп җибәрү өчен).

Татарстан Республикасы эшкуарлыкны яклау фонды (икътисадның өстенлекле тармакларында (авыл хуҗалыгы, төзелеш, җитештерү һәм эшкәртү, шул исәптән импортны алмаштыруны, хезмәт күрсәтүне, инновацияләрне) эшләүче кече һәм урта эшкуарлык субъектларына заемнар бирү).

Татарстан Республикасының Региональ лизинг компаниясе АҖ (авыл хуҗалыгы эшкәртү өлкәсендә югары технологияле җиһазлар, сәнәгать җиһазлары һәм җайланмалар лизингы).

2. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына җир-мөлкәт ярдәме күрсәтү

«Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» Федераль закон, «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә КУЭ субъектларына һәм кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм инфраструктурасын төзүче оешмаларга мөлкәти ярдәм күрсәтү муниципаль мөлкәтне, шул исәптән җир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, кеше яшәми торган биналарны, корылмаларны биләү һәм (яисә) файдалануга түләүсез нигездә яисә ташламалы шартларда тапшыру рәвешендә гамәлгә ашырыла, кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм инфраструктурасын төзүче оешмаларга тапшыру өчен билгеләнгән җиһазлар, машиналар, механизмнар, җайланмалар, транспорт чаралары, инвентарь, инструментлар. Шул ук вакытта әлеге мөлкәт максатчан файдаланылырга тиеш.

Хәзерге вакытта кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм итү системасының аерым элементлары булдырылган, алар базасында эшкуарлыкка ярдәм инфраструктурасы үсеше һәм инфраструктура белән тәэмин итү сыйфатын арттыру дәвам итәчәк.

Кече һәм урта эшкуарлыкның инфраструктура объектларына үтемлелеген тәэмин итү максатларында кирәк:

- кече һәм урта эшкуарлык субъектларына (исемлеккә кертелгән мөлкәт КУЭ проектларын финанслауга кредит ресурсларын җәлеп итү өчен залог фонды буларак файдаланыла ала) файдалануга тапшыру өчен билгеләнгән муниципаль мөлкәт (шул исәптән җир кишәрлекләре) исемлеген формалаштыру);

- муниципаль милекне, шул исәптән җир кишәрлекләрен, кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына, кече һәм урта эшмәкәрлек эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын төзүче оешмаларга тапшыру тәртибен эшләү.

«Алабуга шәһәре» муниципаль берәмлеге Советының 2005 елның 29 ноябрендәге 13 нче санлы «Җир салымы турында» гы карары нигезендә салым түләүчеләрнең кайбер категорияләре, шул исәптән сәнәгать, кунакханә бизнесы, туризм һәм халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендә юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр җир салымнарын салудан азат ителә.

3. Социаль эшкуарлыкны гамәлгә ашыру өлкәсендә ярдәм

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм күрсәтү, закон таләпләре нигезендә Алабуга муниципаль районы башкарма комитеты, Алабуга муниципаль районы Эшкуарлар советы (килешү буенча), Татарстан Республикасы Кече һәм урта бизнес предприятиеләре ассоциациясе (килешү буенча), Алабуга шәһәре

халкын эш белән тәэмин итү үзәге (килешү буенча), Татарстан Республикасы эшмәкәрлекне яклау фонды (килешү буенча), "Безнең киләчәк" төбәк социаль программалары фонды (килешү буенча) һәм башка оешмалар тарафыннан түбәндәге төрдә гамәлгә ашырыла:

1) социаль эшкуарлык өлкәсендәге эшчәнлекне гамәлгә ашыручы кече һәм урта эшкуарлыкның яңа гына эшли башлаган субъектларына грантлар бирү (сәламәтлек саклау, мәгариф, халык сәнгать һөнәрләрен һәм кәсепләрен үстерү, эчке һәм тышкы туризмны, физик культураны һәм спортны, халыкка көнкүреш һәм социаль хезмәт күрсәтүләрне);

2) кече һәм урта эшкуарлык субъектларына социаль хезмәт күрсәтү өлкәсендә хезмәтләр урнаштыруга дәүләт һәм муниципаль заказлар уздыру турында мәгълүмат бирү;

3) кече һәм урта эшкуарлык субъектлары хезмәткәрләренең һәм җитәкчеләренең квалификациясен күтәрү, социаль хезмәт күрсәтү тематикасы буенча укыту-методик әсбапларны эшләү, бастырып чыгару һәм тарату;

4) махсус эш урыннары булдыру юлы белән инвалидларны эшкә урнаштыруга булышлык күрсәтү;

5) 3 яшькә кадәрге баланы карау ялында булган хатын-кызларны һөнәри әзерләү һәм яңадан әзерләү һәм аларның квалификациясен күтәрү;

6) эштән азат ителү куркынычы булган эшсез гражданнарны һәм гражданнарны да кертеп, җәмәгать һәм вакытлыча эшләрдә катнашу өчен вакытлыча эш урыннары булдыру;

7) башка чараларны гамәлгә ашыру.

Бу мәгариф, сәламәтлек саклау, социаль өлкәдә халыкка күрсәтелә торган хезмәтләрнең исемлеген киңәйтергә, шул исәптән халыкның ташламалы категорияләренә, шулай ук күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатын арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

Әлеге чаралар яңа КУЭ ачарга, инде булганнарында эш урыннары санын арттырырга, бюджетка салым кертемнәрен арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

4. Кадрлар әзерләү, яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү өлкәсендә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм итү

Кече эшкуарлык субъектлары кадрларын әзерләү, яңадан әзерләү, аларның квалификациясен күтәрү түбәндәге чараларны гамәлгә ашыру аша планлаштырыла:

- кече һәм урта эшмәкәрлек өчен семинарлар, конференцияләр оештыру һәм үткәрү;
- кече һәм урта эшкуарлык субъектлары өчен мәгълүмат мәкаләләрен массакүләм мәгълүмат чараларында урнаштыру;
- АМР рәсми сайтында «ПСИУП» бүлеген даими яңарту;
- кече һәм урта эшкуарлык субъектлары өчен мәгълүмати материаллар әзерләү һәм әзерләү;
- эштән азат ителү куркынычы янаган хезмәткәрләрнең алдан һөнәри белем алу һәм стажировкасы, хезмәт эшчәнлегенә кире кайтырга планлаштыручы 3 яшькә кадәрге баланы карау буенча ялда булган хатын-кызларны укыту һәм стажировкалау.

5. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына консультацион һәм хокукый ярдәм күрсәтү

КУЭ субъектларына консультация һәм хокукый ярдәм күрсәтү эшкуарларга ашыгыч хокукый һәм консультация ярдәме күрсәтү, шулай ук хокук саклау һәм тикшереп тору органнарының санкцияләнмәгән тикшерүләре белән бәйле шикаятьләр кабул итү аша гамәлгә ашырыла.

1. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына хокукый ярдәм «Алабуга муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм хокукый палата, Алабуга муниципаль районының перспективалы социаль-икътисадый үсеш палатасы, «Алабуга шәһәре Бизнес-инкубаторы» ДУ, Татарстан Республикасы кече һәм урта бизнес предприятиеләре ассоциациясе, АМР эшкуарлар Советы белән килешенеп, килешенеп гамәлгә ашырыла:

1) кече һәм урта эшкуарлык субъектларына хокукый мәгълүмат бирү;

2) Татарстан Республикасы кече һәм урта эшкуарлык субъектларын хокукый яклауга бәйле мәсьәләләр буенча махсуслаштырылган әдәбият нәшер итү;

3) кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын барлыкка китерүче һәм түләүсез яисә ташламалы нигездә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына юридик хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны төзү һәм (яисә) аларга ярдәм күрсәтү;

4) кече һәм урта эшкуарлык субъектларына хокукый ярдәм күрсәтү өчен конкурс нигезендә оешмалар, шәхси эшкуарлар, адвокатлар җәлеп итү;

5) хокукый ярдәм күрсәтү буенча башка чараларны гамәлгә ашыру.

2. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына консультация ярдәме «Алабуга муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла һәм җир-мөлкәт Палатасы, перспектив социаль-икътисадый үсеш палатасы, Алабуга муниципаль районының хокук палатасы, «Алабуга шәһәре Бизнес-инкубаторы» ДУ, Алабуга муниципаль районы эшмәкәрләр Советы, Татарстан Республикасы Инвестицион үсеш агентлыгы тарафыннан килешенеп гамәлгә ашырыла:

1) кече һәм урта эшкуарлык субъектларына аларның эшчәнлегенең төрле мәсьәләләре буенча консультацияләр бирү;

2) кече һәм урта эшкуарлык субъектлары тарафыннан җитештерелгән һәм документаль расланган, консультация хезмәтләре өчен түләүгә тотылган чыгымнарны компенсацияләү;

3) кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын барлыкка китерүче һәм (яисә) кече һәм урта эшкуарлык субъектларына консультация хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны төзү һәм аларга ярдәм күрсәтү;

4) консультация ярдәме буенча бүтән чараларны гамәлгә ашыру.

6. Эшкуарлык эшчәнлеген пропагандалау, популярлаштыру, мәгълүмати ярдәм күрсәтү.

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмаларга мәгълүмати ярдәм «Алабуга муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан һәм җир-мөлкәт палатасы, перспектив социаль-икътисадый үсеш палатасы, хокукый палата, «Алабуга шәһәре Бизнес-инкубаторы» ДУ, Алабуга муниципаль районы эшмәкәрләр Советы тарафыннан килештереләчәк:

1) кече һәм урта эшкуарлык проблемаларын яктыртуга махсуслашкан вакытлы басмалар чыгаруны оештыру һәм аларга ярдәм итү, аларны куллану тәртибе турында Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы норматив хокукый актларын бастырып чыгару;

2) кече һәм урта эшкуарлык субъектларын мәгълүмат белән тәэмин итүгә юнәлдерелгән башка чаралар;

3) мәгълүматны даими рәвештә Алабуга муниципаль районының рәсми сайтында яңарту.

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмаларны һәм кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмаларны, мәгълүмат-телекоммуникация челтәрләрен һәм мәгълүмат банкларын булдыру максатларында шәһәрдә мәгълүмат системаларын, мәгълүмат-телекоммуникация челтәрләрен һәм мәгълүмат банкларын булдыру:

1) кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерүнең федераль, республика, муниципальара һәм муниципаль программаларын гамәлгә ашыру турында;

2) кече һәм урта эшкуарлык субъектлары саны һәм аларның икътисадый эшчәнлек төрләре буенча классификациясе турында;

3) икътисадый эшчәнлек төрләре буенча аларның классификациясе нигезендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларында алмаштырылган эш урыннары саны турында;

4) икътисадый эшчәнлек төрләре буенча аларның классификациясе нигезендә кече һәм урта эшкуарлык субъектлары тарафыннан җитештерелә торган товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) әйләнеше турында;

5) кече һәм урта эшкуарлык субъектларының финанс-икътисадый хәле турында;

6) кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмалар турында;

7) кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү өчен кирәкле маркетинг өлкәсендә икътисадый, хокукый, статистик, җитештерү-технологик мәгълүмат, мәгълүмат) башка характердагы мәсьәләләр буенча мәгълүмат (Икътисадый, хокукый, статистик, җитештерү-технологик мәгълүмат) хупларга.

Әлеге мәгълүматны шулай ук Интернет челтәрендә Алабуга шәһәренең рәсми сайтында урнаштыру планлаштырыла.

Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүнең комплекслы системасын булдыру-озак вакытлы бурыч. Аны гамәлгә ашыру өчен финанс ресурслары булу да, эшкуарлык бергәлеге һәм гомумән җәмгыять үсешенең билгеле бер дәрәҗәсе дә кирәк, ул Алабуга муниципаль районы икътисадында кече һәм урта эшкуарлыкның зур булуы, бизнесны үстерү шартлары белән бәйле

мәсьәләләрне җайга салу механизмы, эшкуарларның икътисадый үсешендә үз ролен һәм урынын аңлавы дәрәҗәсе, хакимиятләрнең бизнес белән диалогка әзер булуы, халыкның эшкуарлык һәм аерым алганда кече һәм урта бизнеска мөнәсәбәте белән характерлана.

Программа чараларын үтәү урта сыйныф формалаштыру, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү юлы белән, иң зур өстәмә кыйммәтне барлыкка китерә торган яңа эш урыннары булдыруга, яңа инновацион производстволарны үстерүгә, шәһәрнең инвестицион җәлеп итүчәнлеген булдыруга юнәлдерелгән.

Бу мәсьәләләрне шәһәр җәмәгатьчелегендә тотрыклылыкны саклап калуны һәм шәһәр халкының ихтыяҗларын иң яхшы канәгатьләндерүне тәэмин итә торган сыйфатлы һәм күләм күрсәткечләре белән хәл итәргә кирәк.

Программа күрсәткечләре статистик хисаплылык, дәүләт статистикасы федераль хезмәтенең, башкарма хакимият органнарының, җирле үзидарә органнарының хисап чоры өчен күләм, бәя һәм процент мөнәсәбәтендә белешмә һәм аналитик мәгълүматы нигезендә формалаштырыла (1 нче кушымта).

Программа чаралары исемлеге 2 нче кушымтада китерелгән.

III. Программаны ресурслар белән тәэмин итү

Финанс, матди-техник, табигать, хезмәт ресурсларына һәм аларны каплау чыганакларына ихтыяҗ кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүнең сайланган юнәлешләренә туры китереп билгеләнде.

Программаны ресурслар белән тәэмин итү бюджет һәм бюджеттан тыш чыганаклардан акча тәшкил итә. Бюджет чыганаклары Чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы һәм муниципаль берәмлек бюджетында каралган акчалар, шулай ук кече һәм урта эшкуарлык субъектларына дәүләт ярдәме чараларын гамәлгә ашыруга Россия Федерациясе бюджетыннан конкурс нигезендә бүлеп бирелә торган акчалар (конкрет суммалар күрсәтмичә мөмкин чыганак буларак фаразлана) үз эченә ала.

Бюджеттан тыш чыганаклар-коммерция банклары акчалары (кредит ресурслары) һәм аларны финанслау бюджеттан тыш чыганаклардан гамәлгә ашырыла торган оешмалар исәбеннән катнашучылар акчалары (мөмкин булган акча чыганагы буларак фаразлана).

Программаны финанслауның гомуми күләме фаразланган характерда.

Программа чараларын гамәлгә ашыру барышында һәм финанслау күләмнәре тиешле финанс елына Татарстан Республикасы бюджетында каралган бюджет ассигнованиеләре нигезендә төзәтелергә тиеш.

Финанслау чыганагы	**Финанслау суммасы, млн. сум.**					
	2019 ел.	**2020ел.**	**2021 ел.**	**2022 ел.**	**2023 ел.**	**2024ел.**
Җирле бюджет	150,0	160,0	160,0	160,0	160,0	160,0
БАРЛЫГЫ	150,0	160,0	160,0	160,0	160,0	160,0

V. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа белән идарә итү-төрле дәрәҗәдәге идарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган һәм программаны башлап җибәрүне тәэмин итәргә тиешле уртак гамәлләр җыелмасы, эш барышын контрольдә тоту һәм анализлау, кирәк булган очракта, программага төзәтмәләр кертү, анализ һәм тормышка ашыруның ахыргы нәтиҗәләрен бәяләү.

Программа төп юнәлешләр буенча чаралар үткәрү юлы белән тормышка ашырыла. Программаны башкаручы чараларны вакытында һәм тулысынча үтәү өчен җаваплы.

Программаны тормышка ашыруны координацияләүне «Алабуга муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты, Алабуга муниципаль районының перспективалы социаль-икътисадый үсеш палатасы (килешү буенча), Алабуга муниципаль районы эшмәкәрләр советы (килешү буенча) кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм итү инфраструктур оешмалары вәкилләре (килешү буенча) һәм барлык кызыксынган яклар (килешү буенча) белән берлектә гамәлгә ашыра.

Программаны башкаручылар:

- хисап чорыннан соң килүче айның 25 числосына кадәр Алабуга муниципаль районының перспективалы социаль-икътисадый үсеше палатасына - программаны әзерләү һәм гамәлгә ашыру турында статистик, белешмә һәм аналитик мәгълүмат, шулай ук әлеге программаның 3 нче кушымтасында тәкъдим ителгән форманы тутыру белән финанс чараларын куллануның нәтиҗәлелеге турында мәгълүмат;-ел саен, хисап чорыннан соң килүче елның 1 мартына кадәр Алабуга муниципаль районының перспективалы социаль-икътисадый үсеше палатасына, Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына финанс чараларын куллану программаларын гамәлгә ашыру һәм нәтиҗәлелеге турында мәгълүмат бирелә.

Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы бюджет акчаларын тотуны контрольдә тота (килешү буенча).

V. Социаль-икътисадый һәм экологик нәтиҗәлелекне бәяләү

Программаны тормышка ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү программа чараларын тормышка ашыру һәм куелган бурычларны хәл итү процессында программаның максатларына ирешү дәрәҗәсен ел саен бәяләү нигезендә Алабуга муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаның максатларына ирешү һәм бурычларын хәл итү түбәндәге нәтиҗәләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:

Алабуга муниципаль районында икътисадый һәм социаль тотрыклылык элементларының берсе буларак кече эшкуарлык булдыруны һәм тотрыклы эшчәнлеген стимуллаштыра торган уңай икътисадый мохит формалаштыру;

кече һәм урта эшкуарлык субъектларының көндәшлеккә сәләтлелеген арттыру;

яңа эшләнмәләрне стимуллаштыру һәм яңа технологияләрне үзләштерүгә ярдәм итү;

КУЭ субъектлары тарафыннан мәгълүмати технологияләр кулланувны киңәйтү;

кече эшкуарлыкның социаль җаваплылыгын арттырырга;

эшкуарлык эшчәнлеге белән кызыксынуны арттыру хисабына халыкның эшлекле активлыгын үстерергә;

КУЭка ярдәм инфраструктурасын үстерү;

КУЭ үсешен тоткарлый торган административ киртәләрне һәм каршылыкларны бетерүдә ярдәм итүгә юнәлдерелгән механизмнарны үстерү.

Программаны гамәлгә ашыру нәтиҗәсе булып, эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын алга таба үстерү, административ киртәләрне бетерүгә юнәлдерелгән механизмнарны үстерү, эшкуарлык эшчәнлеге белән кызыксынуны арттыру, кече һәм урта эшкуарлык субъектларына мәгълүмати-консультацион ярдәм күрсәтүне камилләштерү тора.

Программаның нәтиҗәлелеге буенча түбәндәге күрсәткечләрне үтәүнең нәтиҗәлелеге күздә тота:

шәхси эшкуарларны да кертеп, кече һәм урта эшкуарлык субъектлары санын арттыру;

микропредприятиеләрдә, кече һәм урта предприятиеләрдә һәм шәхси эшмәкәрләрдә эшләүче хезмәткәрләрнең уртача санын арттыру;

Алабуга муниципаль районының гомуми әйләнешендә кече һәм урта предприятиеләр әйләнеше артуы;

шәхси эшмәкәрләр санын арттыру;

кече һәм урта эшкуарлыкта эшләүче хезмәткәрләрнең уртача айлык хезмәт хакы дәрәҗәсен арттыру.

Программаны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә барлыкка килгән социаль һәм икътисадый нәтиҗәләр Алабуга муниципаль районының социаль-икътисадый үсешенә уңай йогынты ясаячак.

Бюджет акчаларын тоту нәтиҗәлелеген бәяләү программаның максатчан индикаторларын һәм күрсәткечләрен куллану нигезендә башкарылачак. Программаны гамәлгә ашыру хисабына планлаштырылган күрсәткечнең ирешелгән дәрәҗәсе нәтиҗәлелек дигәндә аңлашыла, ул күрсәткечләрнең факттагы әһәмиятен аларның план күрсәткечләре белән чагыштырырга мөмкин.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеге, тулаем алганда, һәр төп максатчан индикаторның билгеләнгән күрсәткечләренә һәм узган ел белән чагыштырганда, ел белән чагыштырганда, шулай ук база елга арта баручы нәтиҗәләргә ирешү нәтиҗәсендә бәяләнә.

1 нче кушымта

«2019-2024 елларга Алабуга муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү» муниципаль программасы нәтиҗәләрен бәяләүнең төп индикаторлары

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	үлчәү бер.	2017 (факт)	2018 (факт)	2019 (бәяләү)	2020 (фараз)	2021	2022	2023	2024
1	**Шәхси эшкуарны да кертеп, КУЭ субъектлары саны**	**берәмлек**	**3462**	**3465**	**3248**	**2852**	**3026**	**3477**	**3515**	**3539**
2	Кече һәм урта предприятиеләр саны	берәмлек	1324	1280	1236	1221	1235	1352	1374	1380
3	Шәхси эшкуарлар саны	кеше	2138	2185	2012	1631	1791	2125	2141	2159
4.	Үзмәшгуль гражданнар		-	-	1150	1976	2075	2095	2100	2110
5	КУЭ өлкәсендә эшләүче хезмәткәрләр саны	кеше	8682	7940	7636	7734	7750	7723	7795	7852
5.1	кече предприятиеләрдә	кеше	6414	6473	6461	6262	6110	6521	6540	6585
5.2	урта предприятиеләрдә	кеше	2268	1467	1175	1472	1640	1202	1255	1267
6	**КУЭ + ШЭ**	кеше	**10820**	**10125**	**9648**	**9365**	**9541**	**9848**	**9936**	**10011**
7	Кече һәм урта предприятиеләр, шул исәптән микропредприятиеләр тарафыннан җитештерелә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнеше	млн. сум.	34648,9	35856,5	31627,1	30994,5	31614,4	32562,9	34191	36242,5
8	**Кече һәм урта эшмәкәрлектә эшләүче хезмәткәрләрнең уртача айлык эш хакы**	**мең сум.**	**20,8**	**21,1**	**20,4**	**22,3**	**22,3**	**22,8**	**23,0**	**23,7**

	үсеш темпы	%		101,4	101,6	109	100,1	102,1	103,1	104,1
9	ВТПДА кече һәм урта эшкуарлыкның өлеше	%	25,4	23,1	22,8	22	22,4	23	23,9	24,9
10	Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары булып торучы экспортерларның, шәхси эшмәкәрләрне дә кертеп, чимал булмаган экспортның гомуми күләмендә өлеше	%	0	0	0	0	0	0,01	0,01	0,01
11	Катнашучылары гына КУЭ субъектлары булган эре заказчыларның сатып алу өлеше	%	-	68	68,9	70,6	71,2	73	73,6	74
12	КУЭ субъектларының эшлекле активлыгы индексы	%	51,9	47,2	40,3	47,5	50,0	50,0	55,0	55,0

2 нче кушымта

«2019-2024 елларга Алабуга муниципаль районының кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү» программасының төп чаралары һәм программа чаралары буенча финанслау

№п/п	Төп чараларның исеме	Программа чараларын башкаручы	Төп чараларны башкару срокларı	Финанслау чыганагы	Финанслау, мең сум					
					2019 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. КУЭка ярдәм күрсәтү инфраструктурасын үстерү										
1	Эшкуарларга бизнес ачу, үстерү, алып бару мәсьәләләре буенча консультацияләр бирү	АМР Башкарма комитеты, АМР эшкуарлар Советы (килешү буенча), АМР перспективалы социаль-икътисади үсеш Палатасы (килешү буенча), ТР эшмәкәрләренә ярдәм Фонды(килешү буенча)	2019-2024	Финансламыйча						
2	«АМР проект офисы» КБО булдыру	АМР Башкарма комитеты	2019-2024	Финансламыйча						
3	Кече эшкуарлык субъектлары реестрын булдыру һәм аның актуаль халәтендә ярдәм итү	АМР Башкарма комитеты, АМР перспективалы социаль-икътисадый үсеш Палатасы (килешү буенча)	2019-2024	Финансламыйча						

4	Кече эшкуарлыкка ярдәм итү мәсьәләләре буенча белем бирү семинарлары оештыру	АМР Башкарма комитеты, АМР эшкуарлар Советы (килешү буенча), АМР перспективалы социаль-икътисади үсеш Палатасы (килешү буенча), ТР эшмәкәрләренә ярдәм Фонды (килешү буенча)	2019-2024 (квартал га 1 тапкыр)	Финан сламый ча						
5	Алабуга муниципаль районының инвестицион җәлеп итүчәнлеген арттыру	АМР Башкарма комитеты	2019-2024	Финан сламый ча						
6	Гамәлгә ашырыла торган программалар һәм чаралар турында массакүләм мәгълүмат чараларында мәгълүмат урнаштыру	АМР Башкарма комитеты, АМР перспективалы социаль-икътисадый үсеш Палатасы (килешү буенча)	2019-2024 еллар	Финан сламый ча						
7	Кече һәм урта эшкуарлыкка мәгълүмати-консультация ярдәме	АМР Башкарма комитеты, АМР эшкуарлар Советы (килешү буенча), АМР перспективалы социаль-икътисади үсеш Палатасы (килешү буенча), ТР эшмәкәрләренә ярдәм Фонды(килешү буенча)	2019-2024 еллар	Финан сламый ча						
8	Кече һәм урта бизнес өчен семинарлар, конференцияләр оештыру һәм үткәрү	АМР Башкарма комитеты, АМР эшкуарлар Советы (килешү буенча),	2019-2024 (Кварта лга 2	Финан сламый ча						

		АМР перспективалы социаль-икътисади үсеш Палатасы (килешү буенча), ТР эшмәкәрләренә ярдәм Фонды(килешү буенча)	тапкыр)							
9	Яшьләрнең эшкуарлык инициативасын хуплау һәм стимуллаштыру	АМР Башкарма комитеты	2019-2024	Финансламыйча						
10	Алабуга муниципаль районының рәсми сайтында «Икътисад һәм эшкуарлык» мәгълүмат бүлеген актуальләштерү	АМР Башкарма комитеты, АМР перспективалы социаль-икътисадый үсеш Палатасы (килешү буенча)	2019-2024 (мәгълүмат керүгә карап)	Финансламыйча						
11	Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү мониторингы һәм анализлау	АМР Башкарма комитеты, АМР перспективалы социаль-икътисадый үсеш Палатасы(килешү буенча)	2019-2024 (1 тапкыр кварталга)	АМР бюджеты	150,0	160,0	160,0	160,0	160,0	160,0
12	Эшкуарга ашыгыч хокукый һәм консультация ярдәме күрсәтү, шулай ук контроль органнарының санкцияләнмәгән тикшерүләренә бәйле шикаятьләр кабул итү	АМР Башкарма комитеты, АМР перспективалы социаль-икътисадый үсеш палатасы (килешү буенча), АМР эшкуарлар Советы (килешү буенча)	2019-2024 еллар	Финансламыйча						
13	КУЭ субъектларына социаль эшкуарлыкны гамәлгә ашыру	АМР Башкарма комитеты, АМР перспективалы	2019-2024 еллар	Финансламыйча						

	принциплары турында мәгълүмат бирү, мондый төрдәге бизнеска ярдәм итү һәм ярдәм итү	социаль-икътисадый үсеш Палатасы (килешү буенча), Алабуга шәһәре халыкны эш белән тәэмин итү үзәге (килешү буенча) эшкуарлар Советы (килешү буенча)								
2. Инженерлык инфраструктурасы объектларын төзү һәм инвестиция проектларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле ресурсларга КУЭ керү системасын яхшырту										
1	Инженерлык челтәрләренә тоташтыру мәсьәләләрен хәл итүдә консультация бирү һәм булышлык күрсәтү	АМР Башкарма комитеты	2019-2024 еллар	Финансламый ча						
2	Кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм итү өчен муниципаль мөлкәт исемлеген актуальләштерү	АМР Башкарма комитеты, АМР Җир-мөлкәт палатасы (килешү буенча)	2019-2024 (кварталга 1 тапкыр)	Финансламый ча						
3	Хуҗасыз күчемсез милек объектларын актуальләштерү	АМР Башкарма комитеты, АМР Җир-мөлкәт палатасы (килешү буенча)	2019-2024 (кварталга 1 тапкыр)	Финансламый ча						
4	Кызыксынган КУЭ субъектларына өстәмәләр һәм тапшыру өчен кирәкле булмаган авыл хуҗалыгы җирләрен актуальләштерү	АМР Башкарма комитеты, АМР Җир-мөлкәт палатасы (килешү буенча)	2019-2024 (кварталга 1	Финансламый ча						

			тапкыр)							
3. КУЭ субъектларына финанс ярдәме чараларын тормышка ашыру										
1	Эшкуарларга федераль программаларда катнашу өчен конкурс документларын әзерләүдә ярдәм итү Татарстан Республикасы Икътисад һәм авыл хуҗалыгы министрлыклары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган региональ программалар	АМР Башкарма комитеты	2019-2024	Финансламыйча						
2	«Эшлекле активлыкны үстерү» чаралары планын эшләү һәм актуальләштерү	АМР Башкарма комитеты	2019-2024	Финансламыйча						
3	КУЭ субъектларына үз продукцияләренә АМР муниципаль заказчылары ихтыяҗы турында хәбәр итү. АМР муниципаль контрактларында катнашу өчен документлар әзерләүдә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына консультация бирү	АМР Башкарма комитеты, АМР перспективалы социаль-икътисадый үсеш Палатасы(килешү буенча)	2019-2024	Финансламыйча						
4	КУЭ субъектлары җитештерүчеләренең бердәм каталогын төзү һәм аның ел саен актуальләштерүе	АМР Башкарма комитеты	2019-2024	Финансламыйча						

4. Инвестицион проектларны гамәлгә ашыру кысаларында административ киртәләрне бетерү										
1	Эшкуарларның дәүләт һәм муниципаль хакимият органнары белән очрашуларын оештыру	АМР Башкарма комитеты, АМР перспективалы социаль-икътисадый үсеш Палатасы(килешү буенча), АМР эшкуарлар Советы(килешү буенча)	2019-2024 (кварталга 3 тапкыр)	Финансламыйча						
2	Алабуга муниципаль районы эшкуарлар Советы эшен алып бару	АМР Башкарма комитеты, АМР перспективалы социаль-икътисадый үсеш Палатасы(килешү буенча)	2019-2024	Финансламыйча						
3	Дәүләт һәм муниципаль хакимият органнары белән инвесторларның очрашуларын оештыру	АМР Башкарма комитеты, АМР эшкуарлар Советы (килешү буенча), АМР перспективалы социаль-икътисадый үсеш палатасы (килешү буенча)	2019-2024	Финансламыйча						
4	Инвестицион проектларны этаплап алып бару	АМР Башкарма комитеты	2019-2024	Финансламыйча						
5	Кече һәм урта эшкуарлыкны нәтиҗәле үстерү өчен хокукый базаны камилләштерү һәм административ киртәләрне киметү	АМР Башкарма комитеты	2019-2024	Финансламыйча						
БАРЛЫГЫ:					150,0	160,0	160,0	160,0	160,0	160,0
шул исәптән:										

жирле бюджет				150,0	160,0	160,0	160,0	160,0	160,0